

VARSTVO JAM

Primož Presetnik, Tomaž Krajnc, Jure Košutnik

V LETIH 2016 IN 2017 SMO OČISTILI ŠTIRI JAME NA KOČEVSKEM

Vsako resno jamarsko društvo naj bi vsaj enkrat letno očistilo kakšno zasvinjano jamo. Tako smo v okviru projekta LIFE »Ohranjanje območij Natura 2000 Kočevsko« v letu 2016 očistili dve zmerno nasmeteni jami, Vodno jamo 1 pri Klinji vasi in bližnjo Vodno jamo 3 pri Klinji vasi, v letu 2017 pa Smetljivo jamo in Oneško jamo. Čiščenje je potekalo v okviru t.i. akcije C1 - *Izboljšanje habitata človeške ribice in habitatnega tipa jame, ki niso odprte za javnosti*. Skupno smo iz jam potegnili 35 m³ smeti in se pri tem še zabavali. Upamo, da so po teh akcijah močeri še bolj beli, kot so bili.

17. april 2016 - čiščenje Vodne jame 1 in 3 pri Klinji vasi

Okoliški prebivalci so še pred nekaj desetletji v teh dveh jamah zajemali pitno vodo, v kateri so plavale človeške ribice. Potem pa so prišle nove sosede, velike farme, ki so živalske fekalije praznile direktno v podtalnico. Od tedaj naj bi v Klinji vasi človeške ribice izginile, upamo da ne za vedno.

Iz Vodne jame 1 pri Klinji vasi smo izvlekli 4 m³ različnih kosovnih odpadkov; televizor, štedilnik, plastiko, zmagovalna kombinacija pa je bil preperel železen sod, napolnjen s slabo strjenim bitumnom. Posledično so rokavice po koncu čistilne romale naravnost v zabojnik. V tej jami smo očistili tudi vodni rov do prvega sifona, za kar smo potrebovali neopren.

Iz Vodne jame 3 pri Klinji vasi smo izvlekli 5 m³ različnih kosovnih odpadkov. V kontejnerju so se znašli gradbeni material, žice, PVC vrečke, plastični predmeti, tri konjske glave, ... salonitke smo sortirali ločeno.

Ker nas je bilo preveč (okoli 25 članov), smo obe jami čistili vzporedno, zadnja smet pa je romala iz podzemlja na plano že okoli 13. ure, zato nam je ostalo lepo sončno popoldne za utrjevanje družabnih vezi društva.

Vsak začetek je težak, tudi pred Vodno jamo pri Klinji vasi 3 (foto: Aleksandra Krajnc).

8. in 9. april 2017 – čiščenje Smetljive jame

Za to jamo že prvi zapisnik iz leta 1972 omenja smeti, nenazadnje ni naključje, da je jama dobila takšno ime. Na akcijo smo se pripravili temeljito. Prvi ogled smo opravili en teden pred čiščenjem in ugotovili, da je jama skorajda do vrha zapolnjena s smetmi, ni pa bilo mrhovine. Ko so zvečer pred akcijo na teren prispeli prvi člani, so vodji akciji sporočili, da je žal potrebno aktivirati enoto za biološko bojevanje.

Vodja čistilnih akcij in predsednik društva »borčivata« pred Smetljivo jamo (foto: Primož Presetnik).

Zbor Članov in Članic po očiščenih Vodnih jamah pri Klinji vasi (foto: Aleksandra Krajnc).

Člani enote za biokemične nevarnosti, strojničnega oddelka in enote za, hm, recimo za ne-želite-si-zameriti-društvu (foto: Primož Presetnik in Tomaž Krajnc).

Ko je v soboto na teren prispel še gospod predsednik, se je po delovišču že širil neznosen smrad. Člani so z akcijo kljub temu požrtvovalno nadaljevali in se proti smradu borili na različne načine. Vse rane smo skrbno očistili tako zunaj, kot – preventivno – tudi znotraj. Potem se je začelo odkopavanje s cunjami armirane mešanice zemlje, smeti in peska. Ko si udaril s krampom, je ta na prožni podlagi odskočil, če si »zahakljaj« smeti s kavljem, si odparal samo majhno krpico. Skratka, nikamor ni šlo. Vendarle se je proti večeru in po odstranjenih 5 m³ odpadkov odprla luknja, da smo se splazili v notranjost jame in ocenili situacijo. Ta je bila »zložena«, saj jame ročno še cel teden ne bi očistili, zato smo s pomočjo gospe z občine hitro našli bagrista, ki je bil pripravljen priti v nedeljo. Opozorjena je bila tudi komunala, da je imela pripravljene ljudi za odvoz zabojnikov (zabojnik z mrhovino so odpeljali že prvi dan).

V nedeljo se je spet zbrala množica članov (skupaj s prvim dnevom nas je čistilo 19), ki pa se je kar nekaj časa bolj ali manj le zabavala ob pogledu na spretnega bagerista. Čiščenje jame pa smo vendarle končali na roko. Skupno smo odpeljali šest zabojnikov, komunala pa je sporočila da smo iz jame potegnili 23,72 tone odpadkov.

Jama leži tik ob cesti, zato bi lahko rekli, da je spet pripravljena na sprejem novih odpadkov. Seveda si tega ne želimo, si pa želimo, da bi bil urejen odtok vode s ceste, da se ne bo zlival v jama in jo zasipal s spranim peskom. Obvezno je tudi postaviti fizično prepreko med jama in cestiščem – tudi zaradi preprečitve zdrs avtomobilov v jama.

Delo pred Smetljivo jama je dokumentiral tudi naš snemalec (foto: Primož Presetnik).

13. maj 2017 – čiščenje Oneške jame

Za to jama je primerno reklo: »Tresla se je gora, rodila se je miš.« Zbrala se je silna množica 21 članov, in ker so nas kočevski komunalci že poznali, so pred jama pripeljali kar tri kontejnerje, ki pa so ostali večinoma prazni. Projekt čiščenja jame je predvideval izvek 8 m³ smeti, z natančnostjo od 1 m³ do 10 m³, predvsem drobnih komunalnih odpadkov in starega kruha. Malo se nam je sicer zdelo čudno, saj jama ni neposredno ob cesti; med cesto in jama je redki gozd, s posameznimi mladimi drevesci in grmovjem ter posejan z veliki skalami in zato po svoji legi jama ni med bolj primernimi za odlaganje odpadkov. Izkazalo se je, da je količina odpadkov bistveno manjša, kot je bilo ocenjeno. Odpadkov na dnu notranjega brezna praktično ni bilo, pod vhodnim breznom pa smo našli nekaj vreč plesnivega kruha, kosti in nekaj kosov komunalnih odpadkov. Iz jame smo s pomočjo sistema škripčevja in električnim vitlom izvlekli boren 1 m³ odpadkov s skupno težo 160 kg. Članski duh torej ni imel velikega dela, se pa je izkazal, ko smo morali za zavarovanje taborišča pred ploho hitro napeti nekaj plah. Skratka, hitro zaključena akcija.

Pogled iz odkopane Smetljive jame (foto: Primož Presetnik).